

Com hauríem superat el franquisme sense les Normes?

JORDI QUEROL
Escriptor

L'ACORD QUE ADAPTAVA la normativa de Pompeu Fabra a les característiques pròpies del País Valencià va ser signat en el moment just. L'any 1932 se'ns obrien unes expectatives lingüístiques i nacionals que, pocs anys després, el resultat advers de la Guerra Civil espanyola i la repressió ferotge del franquisme s'encarregarien de truncar d'arrel, i ens obligava a recomençar quasi des de zero el llarg camí cap a la normalització. I, just en aquells moments de desfeta, l'existència d'unes normes quasi universalment acceptades –el fenomen del secessionisme «blaver» va ser molt posterior–, va ser un dels pocs aspectes positius al qual van agafar-se els escriptors i els escassíssims lectors. Almenys sabíem com havíem d'escriure la llengua en què ens prohibien publicar, almenys podíem aconseguir que els textos que, de manera legal, «alegal» o il·legal, anaven veient la llum, tingueren una coherència i una unitat interna que els donara la força que, amb el «campe qui puga», mai no haurien pogut tenir.

Val a dir que tenim una mostra del que podria haver estat el caos lingüístic, només hem de mirar què va passar amb els sectors antiunitaristes que, a partir de finals dels anys setanta, van intentar configurar «una gramàtica alternativa», una normativa que trencara amb la de les Normes

de Castelló, com única manera de trencar amb la unitat lingüística de la llengua catalana, esmentar la qual davant d'ells era esmentar la creu davant del dimoni. I bé, aquests suposats «normalitzadors» no van fer sinó tornar al caos original del segle XIX, al «valencià segons es parla en lo dia» que, en la pràctica, l'únic que va significar va ser que cadascú escrivia com volia, o com les seues llums, més o menys escasses, li permetien. Regles cada vegada més absurdes miraven inútilment de posar ordre en un desgavell on «necesitat» s'escrivía amb una sola s, mentre que «necessitar» en duia dues (o era a l'inrevés?), on un dia tot duia accent i al dia següent no en duia cap paraula, on... Deixem-ho estar, només ho esmentàvem per demostrar «sensu contrario» el que hauria passat amb la nostra castigada llengua –i país– si l'acord i el consens no hagueren funcionat «quan encara érem a temps».

La normativa fabriana, amb totes les adaptacions «valencianes» que es vulga –i que, a l'hora de la veritat, queden reduïdes a unes quantes formes alternatives de conjugació verbal i poca cosa més– ens ha permés, a tots plegats, escriptors, lectors i ciutadans de tota la nostra àrea lingüística –i nacional– entrar a Europa per la porta gran... li pese a qui li pese, i la veritat és que li pesa, a molta gent. Quan hem pogut assistir fa poc a la Fira de Frankfurt com a cultura invitada, amb uns referents de normalitat, de modernitat i de futur que fins i tot algunes llengües «amb estat» semblen envejar-nos, no hi ha dubte que una de les primeres pedres perquè tot açò fóra possible la van posar aquells «sabuts» de Castelló i d'altres poblacions del País Valencià, quan es van reunir l'any 1932 a la capital de la Plana i van consensuar, en un gest de magnanimitat que els honora, que la llengua parlada pels valencians s'escriuria d'una sola forma, i que eixa forma, com no podia ser d'una altra manera, seria la mateixa que empraven la resta de parlants del

domini lingüístic català, la que Pompeu Fabra havia sistematitzat en la seua normativa uns quants anys abans. I ara, en complir-se 75 anys d'aquella efemèride, no ens limitem a commemorar-ho d'una manera llibresca i historicista, ben al contrari, ho recordem i ho commemorem en el context del treball diari per fer cada vegada més real la presència viva i activa de la llengua en el nou, complex i difícil però també esperançador panorama d'un País Valencià de futur que s'obri davant nostre.

Butlletí d'Acció Cultural del País Valencià, núm. 136, hivern 2007-2008, p. 14.